

UNIVERZITA KARLOVA
FARMACEUTICKÁ FAKULTA V HRADCI KRÁLOVÉ

Katedra sociální a klinické farmacie

Studijní program: Farmacie

Posudek oponenta diplomové práce

Autor/ka práce: **Barbora Vaňková**

Vedoucí/školitel/ka práce: PharmDr. Josef Malý, Ph.D.

Rok obhajoby: 2017

Konzultant/ka práce: PharmDr. Kateřina Ládová, Ph.D.

Oponent/ka práce: PharmDr. Eva Zimčíková, Ph.D.

Název práce:

Adherence k léčbě u pacientů po transplantaci ledvin

Rozsah práce: počet stran: 74, počet obrázků: 19, počet tabulek: 28, počet citací: 115

Práce je: experimentální

- a) Cíl práce je: zcela splněn
- b) Jazyková a grafická úroveň: výborná
- c) Zpracování teoretické části: výborné
- d) Popis metod: výborný
- e) Prezentace výsledků: výborná
- f) Diskuse, závěry: výborné
- g) Teoretický či praktický přínos práce: výborný

Doporučuji diplomovou práci k uznání jako práci rigorózní

Případné poznámky k hodnocení:

Práce si kladla za cíl zmapovat míru adherence u populace transplantovaných pacientů, analyzovat lékové problémy u imunosupresivní terapie a postoj pacientů k self-managementu. Studie byla provedena v Transplantačním centru při Urologické klinice FNHK. Teoretická část se zaměřuje zejména na základní aspekty adherence, faktory, které ji ovlivňují a metody hodnocení adherence. Dále jsou zde přehlednou formou a v potřebném rozsahu vysvětleny imunosupresivní režimy a popsána jednotlivá imunosupresiva užívaná v praxi. Součástí teoretické části je i rešerše studií zaměřených na adherenci pacientů po transplantaci, kde autorka prokázala i schopnost sofistikovaně vyhledávat v bibliografické databázi PubMed. Přehled systematických přehledových článků zabývajících se adherencí k imunosupresivům (IS) u pacientů po transplantaci ledvin uvádí Tabulka 5. Tabulka poskytuje výčet studií, které se danou problematikou zabývaly. Dle mého názoru bylo vhodné v tabulce nastínit i zjištěnou míru adherence v jednotlivých studiích.

Data o adherenci v praktické části byla získána jak přímou metodou (tedy využitím stanovené hladiny IS v plasmě), tak nepřímou metodou pomocí strukturovaného rozhovoru s pacientem, kde byl jako hlavní nástroj hodnocení adherence využit Medication Adherence Report Scale. Dále byly zjišťovány otázky týkající se denní přípravy, užívání léků (např. ve vztahu k potravě). Autorka přistupovala k problematice komplexně, o čemž svědčí i provedení revize farmakoterapie u pacientů ve studii.

Výsledky jsou prezentovány přehledně s využitím mnoha tabulek a grafů. Významné je například zjištění, že pouze 35% pacientů užívalo takrolimus nalačno a 8 ze 14 pacientů s nižšími hladinami tohoto léčiva užívalo takrolimus po jídle.

V rámci diskuse jsou pak výsledky srovnány s adherencí pacientů k léčbě statiny, či u diabetiků a také se zahraničními studii, kde byli též zahrnuti pacienti po transplantaci. Autorka nastiňuje i plány do budoucna, mimo jiné přípravu brožury pro pacienty. Využila při zpracování DP značný počet kvalitních publikací. Jediné, co bych vytkla, je nadměrné používání zkratk a číslování poznámek pod čarou, kde by bylo vhodné je odlišit od číslování ostatních literárních zdrojů. Práci hodnotím velice kladně s přínosem jak pro ošetřující lékaře, tak pro pacienty.

Dotazy a připomínky:

1. Více než polovina (53%) pacientů uvedla, že nemá žádné pomůcky k usnadnění dávkování a nezapomínání léčiv - měli by zájem o nějaké takové opatření, lze sledovat např. souvislost se skóre MARS s údaji o tom, zda používají nějakou takovou pomůcku?
2. V souboru pacientů byla zaznamenána velmi nízká proočkovanost pacientů proti chřipce. Jsou dostupné údaje o proočkovanosti pacientů proti chřipce po transplantaci ze zahraničních studií, které by umožnily porovnání?
3. V diplomové práci byly také zaznamenány subjektivně uváděné nežádoucí účinky IS - byly tyto nežádoucí účinky zaznamenány i v dokumentaci pacientů?
4. Co si myslíte o vhodnosti PPI (např. omeprazolu) ve sledované populaci pacientů?

Celkové hodnocení, práce je: výborná, k obhajobě: doporučuji

V Hradci králové dne 21.5.2017

.....
podpis oponentky / oponenta